

Tíz kisnovella

Kártérítés

Özvegy Dancsné a negyven körül járt. Sima, fekete haja a válláig ért. Izegeve-mozogva üldögélt a földszinti ügyvédi iroda klubasztalánál. Elégedetlenül tekingetett a türelmes ügyvédre, aki az ablakdeszkának támaszkodva hallgatta kifakadásait.

– Szóval, a férjem nem azért halt meg, mert beleesett a gödörbe, hanem azért esett bele a gödörbe, mert meghalt.

– Igen, ezt állítják az orvosi látletel alapján. Szívszélhűdés végzett vele – válaszolta nyomatékosan az ügyvéd.

– Szégyelljék magukat! – fakadt ki a fekete ruhás özvegy.

– Sajnos, nem szégyenlősek – tárta szét a karját megértően az ügyvéd.

Várt egy kicsit. Azt szándékozta közölni az özvegygel, hogy a látletel alapján a város aligha fizet kártérítést a haláleset miatt. Márpedig özvegy Dancsné nagyon bízott abban, hogy majd móresre tanítja a várost. Majd megtudják ezek, mit ér az emberélet! Az ügyvéd most azt szerette volna tudatni vele, hogy ezek után nem vállalhatja a bíróságnál a keresletet.

A tér, amelyre özvegy Dancsné negyedik emeleti lakása is, az ügyvéd földszinti irodája is nézett, fel volt túrva. A város nagyobb csomópontjai közé tartozott. Felújították rajta az összes földalatti vezetéket, kicserélték az ivóvíz, a távfűtés, a szennyvíz fatörzsnél is nagyobb átmérőjű acélcsöveit, nemkülönben a telefon- és a villanyvezetékeket tartalmazó kisebb csöveket is. A csövek – betonba ágyazva – párhuzamosan haladtak egymás mellett, azután meg – más-más utcából jövet – emeletszerűen keresztezték egymást. Mély árkokat ástak a csövek mentén, gödröket ott, ahol egymást érintették, hogy a munkálatok során hozzáférhessenek a csövekhez. A földet kihányták az árokpartra. Az árkokat pallókkal hidalták át több irányban. A lakók hónapokon át csak ezeken a pallókon át juthattak ki a téren túlra, ahol már bekapcsolódhattak a város vérkeringésébe. Dancs György egy pallóról zuhant a gödörbe.

– És ha a szívszélhűdés esés közben érte? Az esés hatására? – kapaszkodott bele a feltevésbe az özvegy. – Úristen, Gyurimnak szétrepedt a feje a gödör mélyén egy betonlapon.

Dancsné épp diákjai iskolai dolgozatát javította, amikor a szomszédasszony, a sarki fodrászat vezetője kifulladásra jelentette neki, hogy a férje odalenn szörnyethalt. Egy ideig nem értette, s rázta a fejét, hogy nem, nem, nem. Azután eldobta az örökíró, s a liftet meg sem várva rohant le a lépcsőn. Mire a helyszínre ért, férjét már elvitte a mentő. Tüstént rohant a kórházba, de csak a hullaházban talált rá. Nem volt ereje, hogy megsimogassa szétroncsolt arcát. Az agyveleje szét volt mázolja rajta.

– Azt mondta, elmegy a városba, s hoz nekem földiepret – nézett a semmibe özvegy Dancsné.

Az ügyvéd hallgatott.

Az özvegy egy szem földieperet tartogatott a kezében. Nem tudta, mit kezdjen vele.

A nyugdíj

Bodrogi már nyolcvan felé járt. Fejébe vette, hogy gyomorfekélye elrákosodott, s csak rövid sétákra vállalkozott a ház körül, melynek ötödik emeletén háromszobás, tágas lakása volt. Agrármérnökként, a városi tejgyár igazgatójának a posztjáról került nyugdíjba. Amióta felesége agyvérzésben elhalálozott, egyedül élt. Annak már öt éve. Se gyereke, se rokonsága. Délutánonként Ságiné tartotta rendben a lakását, a harmadik emeletről. Ságiné hatvan körüli özvegyasszony, hosszú éveken át pedikűrösként dolgozott két utcával beljebb, a központ felé, s egyszobás lakásában két kis unokáját nevelgette, akiknek szülei forgalmi balesetben veszítették életüket, immár két esztendeje. Kis nyugdíjából nem futotta elsejétől elsejéig, ezért csekély fizetésért délelőttönként bejárt korábbi cégébe tyúkszemet vágni, délutánonként pedig aprópénzért Bodroginál takarított. Az ikrek, Árpi és Géza, délelőtt magukra hagyva hancúroztak odahaza. Majd csak jövőre indulnak iskolába.

Egy napon Malgaskiné a lépcsőházban odasietett Bodrogihoz.

– Ne haragudjon, nem jól van ez így – suttogta Malgaskiné. – Ha jól értettem, ön rákban szenved, s kiváló nyugdíja maholnap kárba vész, mert nincs, aki örökölje.

– Kérem? – kapta fel a fejét Bodrogi.

– A nyugdíjáért aggódom – magyarázta Malgaskiné. – Nem szabadna hagynunk, hogy kárba vesszen.

– Sajnos nincs örökösöm – közölte sértődötten Bodrogi.

– No, látja. De a szomszédságban is akadnak, akiknek jól jönne az a nyugdíj – igazított a kalapján Malgaskiné.

– Nem rajtam múlik – válaszolta elhárító mozdulattal Bodrogi.

– De igen – intette le Malgaskiné.

S csak úgy ömlött belőle a szó. Itt van például Ságiné, aki Bodrogi lakását karbantartja, s két kis árva felnevelésével küszködik. Ha Bodrogi hivatalosan házasságra lépne vele, még ha látszatházasság volna is az, egy-éves együttlét után az asszony már igényt tarthatna a családi nyugdíjra. Bodroginak csak arra kellene ügyelnie, hogy a bajával még egy évig kihúzza valahogy.

Bodroginak elállt a lélegzete.

– De kérem, asszonyom, ez mégiscsak sok! – fakadt ki Bodrogi.

Malgaskiné püsszegve leintette, s még mielőtt elsietett volna, odasúgta:

– Úgy volna jó, ahogy mondtam. Ezt fenntartom!

Bodrogi napközben olykor megrázta a fejét: képtelenség. Képtelenség, képtelenség, mormogta. Azonban másnap, midőn Ságinét a lakásában takarítani látta, azon kapta magát, latolgatja, hogyan festene, ha feleségként végezné ezt a munkát. Nem értette, miért nem borzadt el tőle. Egy hét múlva megajándékozta Ságinét egy üveg kölnivel. Az asszony megköszönte, s azonnal használni kezdte. Bodrogi megsimogatta Ságiné kezét. Meg a karját is. Újabb hét elteltével Bodrogi azt forgatta a fejében, hogy ékköves gyűrűt ajándékoz az asszonynak, s eltűnődött, milyen választ kapna, ha közben megkérné a kezét.

Becsukta az ablakot, mert huzatot érzett.

Gyógyító csodagép

Hosszan csörgött a telefon. Bakai Oszkár kelleetlenül vette fel a kagylót. A könyvszekrénynek támaszkodott, és várt.

– Itt a Segítő Kéz Jótékonyági Társulat. Van a családjukban nyugdíjas? – szólalt meg egy krákogós férfi.

– De mennyire! – válaszolta halkán Bakai. – Túl vagyok már a hetvenen.

– Nagyszerű! – kiáltott fel a jótékonykodók megbízottja. – És van-e más nyugdíjas is a családban?

– Sajnos, már nincs – válaszolta Bakai.

– Sajnálom – mondta a megbízott. – Van egy kiváló masinánk, amelyt a nyugdíjasok szolgálatába állítottunk. Megállapítja, mi a helyzet a

fejükben, rendben van-e minden a tüdejükkel, fenyegeti-e őket veszély a gyomorüregükben, kell-e tartaniuk rákbetegségtől, van-e bőrbajuk, allergiásak-e valamire. Meg más ilyeneket. A vizsgálat ingyenes. Holnap még van két szabad terminusunk, ha igényt tart rá, munkacsoportunk felkeresné a lakásán.

– Isten ments! – válaszolta Bakai.

– Nem akar élni az alkalommal? – krákolta hitetlenkedve a jótékonykodó.

– Elboldogulok magam is a betegségekkel – mondta Bakai. – Van vagy négy-öt bajom. Kisebbség is, nagyobbak is. Ismerem őket.

– És amelyekről még nem tud, de roncsolják a szervezetét? Azokkal mi legyen? – vágott a szavába a megbízott.

– Hát, hadd roncsolják! Mást mondok magának – szólt Bakai. – Nem megy a fejembe...

– Mi nem megy a fejébe? – vágott ismét a szavába a jótékonykodó.

– Nem megy a fejembe, hogy akinek ilyen csodamasinája van, az miért nem üzletel vele, miért jótékonykodik? – kérdezte Bakai.

– Ha holnap fogad bennünket, talán erre is fény derülhet – biztatta a megbízott.

– Én is attól tartok, hogy igen – mondta Bakai, és nagy karlendülettel visszatette a kagylót a helyére.

A macska

Az ötemeletes háznak lapos volt a teteje. Többször beázott. Sátai, az utolsó emeleti lakás tulajdonosa, óvintézkedésként elfogadtatta, a háztető nem sétálóutca, ok nélkül senki se járjon ki. A víz elleni szigetelés a figyelem legkisebb hiánya miatt is megsérülhet, a kár mindig tetemes. A tetőre való kijárat kulcsa Sátainál lesz. Ha kell valakinek, tessék nála jelentkezni.

Sátainé egy májusi délután, munkából hazatérve, fogta a kulcsot, s fürdőruhára vetkőzve kilopakodott a háztetőre napozni. Elege volt a munkából. Fogorvosként apja rendelőjében dolgozott, s a tempó nyár elején még nem lanyhult. Egyedül volt a háztetőn, a kémények között hevert a felfújtt matracon, s élvezte a csendet. Csak a háttérből érkeztek hangok. Motorzúgás az udvar felől, egy-egy kiáltás az utcáról. „Milica, gyere haza”, szólítottatta egy anya a kislányát. Elnézte a háztetőt fedő betonlapok között viruló mohasávokat, s itt-ott egy-egy fűszálat látott. A fűszálakat kitépdeste. Szanaszét több helyen egy-egy dió hevert, amit nyilván varjak ejtettek el még előző ősszel.

Sátainé ezután nap mint nap kifeküdt a háztetőre. Gyorsan barnult. Egy napon felfigyelt arra, hogy egy gyönyörű, szürke csíkos macska üldögel egy kéménykáva peremén. Rájött, már korábban is látta itt. Nem értette, hogyan került a háztetőre. Az ő kijáratukon nem surranhatott ide. Elsétált a szomszéd házig. Becslése szerint jó egy méter széles úr választotta el egymástól a két háztetőt. Feltételezte, a macska a szomszéd háztetőről ugrott át ide. Meg akart vele barátkozni. Hívta, cicici, cicici. Meg akarta simogatni. Felkelt, hogy közelebb menjen hozzá. Az első lépésére a macska felborzolta a hátán a szőrt, megrázkódott. Ekkor egy szarka Sátainé háta mögött rászállt a háztetőt szegélyező korlátra, s elcserregte magát. Sátainé a szarkára nézett. Az ijedten széttárta szárnyait. Amikor Sátainé visszafordult, már csak a macska hátsó lábait és farkát látta, amint eltűnnek a kéményben. Felsikoltott. Odarohant a kéményhez, de már semmit sem látott benne. Csak sötétség tátongott belőle. Találgatta: leig zuhant, vagy fennakadt valahol? Közben a macska keserves nyávogását hallotta a mélyből. Fogta a fejét, mit tegyen. Toporogni kezdett. Hány nap kell ahhoz, hogy ez a macska a kéményben elpusztuljon, villant át az agyán. Ezzel a tudattal napokig hallgassa a nyávogását? Lerohant a lakására, s két kézzel kapaszkodott Sítaiba.

– Kérlek, hívd a kéményseprőket! Siess! Azonnal szedjék ki a macskát a kéményből! Majd ők tudják, hol kell keresniük. Istenem, de mélyek ezek a kémények! Jaj, de szörnyen nyávog!

Sátainak épp a kezében volt a telefon.

– Miféle macskát? – kérdezte értetlenül.

– Ne kérdezd, csak hívd őket! – toporgott Sátainé.

Sítai nyomogatni kezdte a számokat a telefonkagylón.

A levél

Hevesi Dani hazaérkezett a vasárnap reggeli bevásárlásból, kávéfőzött, tempósan elfogyasztotta, s arra készülődött, hogy majd kicseréli a villanytáblán a meghibásodott biztosítékot. De meggondolta magát, odaült a komputerhez, s egy ültő helyében lekopogta a következő levelet:

„Kedves Kancsár Gyuri!

Húsvétkor felhívtam Vörös Palit Becsén, s csodák csodájára felvette a kagylót. Előtte hónapokig hiába hívtam. Adta a süketet a csörgésre. Vagy talán a gyerekeinél volt Budapesten? Az sincs kizárva. Ezúttal jókedvűnek mutatkozott. Leelvtársazott. Nesze neked. Akár le is komcsizhatott volna. Megkérdezte, mit jelentsen, hogy áprilisban havazik? Meg hogy Újvidéket sem kerülte el a havazás? Az utóbbira, nem tudom, miért, rácsodálkozott.

Az érdekelte, szoktam-e olykor iddögálni. Bevallottam neki, néhanapján felhajtok egy-egy pohár bort. Egy pohárnál sohasem többet. Tudatta velem, irigyli a borivókat. Szörnyű gyomorégése van a bortól, így hát pálinkát fogyaszt. S ha felönt három duplát, jól érzi magát. Panaszkodott a kezelőorvosaira. Fogalma sincs, mitől szédül. A szédülése jusztt sem múlik. Ezért legszívesebben otthon üldögél, és keveset mozog. Pedig a mozgás a mi korunkban mindennél fontosabb.

Legjobban azonban az érdekelte, szoktál-e nekem Kanadából telefonálni. Igen, hangsúlyozta, hogy Kanadából. Nem, Kancsár Gyurival elektronikus úton levelezünk, válaszoltam neki. Havonta egyszer-kétszer váltunk levelet. Ez mintha megnyugtatta volna. Mondtam neki, hogy legutóbb küldtél egy fényképet, amelyen a házatok előtt a hófödte utcán ácsorogsz, s azon látni, hogy jó erőben vagy. Meg hogy írtad, a havat lapátolgotod a ház körül. Azt, hogy rákról kezelnek, korábról tudta. Meg azt is, hogy ezért nem mozdulhatsz ki városodból. Örült, hogy van foganatja a kezelésnek.

Holnap megint rácsörgetek. Kíváncsi vagyok, felveszi-e a kagylót. Ha igen, újra jelentkezem. Üdvözet, Hevesi Dani.”

Szórakozottan összecsapta a tenyerét. Indulhatott a piacra, hogy ribizlit vegyen. Minden gyümölcsnél jobban szerette.

A válasz

Hevesi Dani túlvolt a bevásárláson. Mindennek előre megvolt a helye a hűtőszekrényben. Elkészített magának két szendvicset, s alig nyelte le az utolsó falatot, komputeréhez sietett, s addig kopogott rajta, míg csak elébe nem került az alábbi levél:

„Kedves Hevesi Dani!

Én is többször rácsörgettem Vörös Palira Becsén, eredménytelenül. Tegnap nagy meglepetésemre felvette a kagylót. Tüstént azt kérdezte, honnan hívom. Mondtam neki, Kanadából, pajtás. Nem Újvidékről. Haza majd csak ősszel utazom, pár hétre, ha enged az orvosom. Tudattam vele, most azért hívom, mert már szerettem volna hallani a hangját. Mintha ennek megörült volna. Közben az volt a benyomásom, hogy felöntött a garatra. Kiderült, hogy mégsem. Épp vacsorázott. Egy-egy falat közben akadozott a nyelve. Faggatni kezdtem, mi jót fogyaszt. Azt válaszolta, hogy kenyeret. Megkérdeztem, hogy sonkával vagy kolbásszal? Azt válaszolta, az már elfogyott. Kenyeret vacsorázik, csak úgy üresen. Nohát, azt gondolom, nemcsak a kolbásza, a pénze is elfogyott.

Eldicsekedte, hogy három könyvön dolgozik, mind a három helytörténeti jellegű. A város nevezetes fiainak egyike a kisujját sem mozdította

egy ügy érdekében, amelynek a rendezését az ő érdemének tekintik. Ősszel nagy lesz a felhördülés. Meg az ámuldozás, hitetlenkedés. Amikor megjelenik a könyv. A másik kettőről nem beszélt.

Megtudtam tőle, aznap épp metszette a gyümölcsfákat. Permetezni nem szokott. Almája finom, de kukacos. Azt mondta, amikor legutóbb nála járt a pesti unokája, megkérdezte tőle, nagypapa, hogy lehet ezt megenni? Megmutatta neki. A szeme láttára kukacostul elfogyasztotta az almát.

Jó beszélgetés volt, örülök, hogy megtaláltam. Ha legközelebb is fölveszi a kagylót, majd jelentkezem. Üdvözlét, Kancsár Gyuri.”

Hevesi Dani felnevetett. A körtét és a barackot is többre becsülte az almánál. Ha kukacos, ha nem.

Talány

Vadnainé Hevér Eszter feldúltan lépett be a vidéki lap szerkesztőségének deszkjébe, ahol a kollégák – asztalukon rakosgatva – a kora délelőtti unalommal küszködtek. Amint indulatosan az asztalára dobta táskáját, Eszter máris a figyelem középpontjába került.

– Hihetetlen, mi mindent kénytelen eltérni az ember! – túrt ősz hajkoszorújába Eszter. – Zsúfolt buszban utaztam, kapaszkodtam a fenti nikkelrúdba, egyszer csak érzem, hogy valaki simogatja a fenekemet.

– Szörnyű! – vált ki a frissen támadt zsongásból egy kolléganője a kiáltása.

– Mi az, hogy szörnyű! – lovalta bele magát még jobban a felháborodásba Eszter. – Rávágtam a kezére, ordítani kezdtem, hogy mars kifelé, de ő közben még belém is csípett. Szerencsére egy munkásféle elkapta a kezét, csavart egyet rajta, mire a sofőr lefékezte a kocsit, odajött, és kituszkolta az illetőt a buszból.

– Nem háborogtak az utasok? – kérdezte egy kolléga.

– Ó, dehogynem! – válaszolta Eszter. – Mindenki kitálalt. Kinek mi-ben volt már része utazás közben. Legtöbben a tolvajokról beszéltek. Aki- ket néhányan tetten is értek. Mondtam nekik, az más eset. Az bűntény, ez meg disznóság. Az emberi méltóságomban ért sérelem.

– És helyreállt a rend? – kérdezte egy kolléga.

– Dehogy. Egyszer csak egy nő – mondta Eszter – arra panaszkodott, hogy valaki egész idő alatt a háta mögött a nyakába liheg. És rámutatott egy vörös képű úrra. Az meg szabadkozni kezdett. Azt kiabálta, hogy rágalom, rágalom! Meg hogy a nő bele akar kötni. A sofőr ismét megállította a buszt.

– Ezt is letessékelték? – kérdezte az előbbi kolléga.
– Nem, ez megúsza – válaszolta Eszter.
– Miféle alak molesztált? – kíváncsiskodott előbb halkán, majd emelt hangon egy gondterhelt kolléganő.
– Ki hinné?! Egy harminc körüli szőke pasi. A fiam lehetne – magyarázta Eszter.

Egy gépírózó beszólt, hogy aki soron van, mehet hozzá diktálni. Erre csend támadt. Ismét ki-ki az asztalán kezdett rakosgatni. A nyitott ablakon át egy fuvallat végigsöpört a papírlapok között. Némelyiket felkapta, meglebegettette a levegőben.

– Eszter, mondd, tulajdonképpen panaszkods vagy dicsekszel nekünk? – kérdezte Anti, a szerkesztőség okos fiúja. A kis cselszövő.

– Szégyelld magad! – förmedt rá Eszter.

Valaki azonban könnyedén felnevetett. Majd egyre többen heherészni kezdtek. Jobbra-balra forgolódtak. Zsongott a terem. Egy kolléganő ceruzahegyezőt keresett. Egy kolléga odadobta neki a zsebkését. Mintha ki-ki menni készült volna a dolgára. Észrevétlenül csend támadt. Amolyan szöszmötölést kísérő, érdektelen csend.

Akkor dőlt el, ki-ki miképpen fogja megőrizni az eseményt az emlékezetében.

Panaszként vagy dicsekvésképpen.

Az elöntött akna

Duško Nemezić, az ötemeletes ház lakóközösségének a feje szólt a lifet karbantartó mesternek, nézzék meg a liftaknát, mert bár két éve elszigeteltették, most mégis víz klotyog benne. A mester kinyitotta az aknát, beledugott egy hosszú botot, s mintegy huszonöt centi mély vizet talált. Duško menten szólt a vállalkozónak, aki a szigetelést végezte, hogy csapolja le a vizet, s javítsa ki a szigetelést. Merthogy jótállt a munkájáért. Jött is a vállalkozó, kis fekete bajuszos ember, s csóválta a fejét, ki van zárva, hogy a szigeteléssel volna baj.

– Garantálom, hogy nem a szigetelés mondta fel a szolgálatot – bizonygatta a vállalkozó. – Nem és nem!

Azt javasolta, szivattyúzzák ki a vizet, s együtt vizsgálják meg, honnan szivárog. Emlékeztetett, hogy az akna peremétől félméternyit nem szigeteltek, csak a félméter alatti részt. Merthogy fenn nincs vízveszély. Esküdött, hogy a víz most ezen a félméteres felső sávon át szivároghat be. Rámutatott, tessék az udvaron bárhol egy ásónyomot leásni, megjelenik a talajvíz. Ez egy kivételes esztendő, szörnyű magas talajvízzel nemcsak Újvidéken, hanem az egész környéken.

– A háznak egy fityingje sincs a szivattyúzásra – jelentette ki Duško.
– Akkor mi legyen? – kérdezte a liftet karbantartó mester.
– Semmi – mondta a vállalkozó. – Várunk augusztusig. Addigra két méter alatt lesz a talajvíz. Ha rossz a szigetelés, akkor a víz kiszivárog, ha nem, akkor az aknában marad. Abból kiderül majd, kire hárul a költség.
Csönd lett. Áprilisi szeles délután volt. A ház mögött virágoztak a szilvafák.
– Ha ugyan a lift kibírja addig – mondta Duško.
Mindhárman lehajtották a fejüket. Volt, aki bólintott. Szedték a holmijukat, s mentek a dolgukra.

Két szál virág

Varga Dénes kezdetben föl sem figyelt arra, hogy Ildikó sírján, a fejfa körül, két szál virág hever, s mire elszáradna, valaki újat hoz helyettük. Csak amikor a sírt kriptaszerűen kővel fedette be, ébredt rá, hogy már az előző napokban is látta a két szál jácintot. Csak elsiklott a látványuk felett. Ott heverték a kőlap tövében, amelyikre a halott nevét írták. Mindig két szál, se több, se kevesebb. Varga Dénes hirtelen felfogta, rajta kívül még valaki gyászolja Ildikót. Még hozzá egy férfi lehet, aki kettejük, csak kettejük virágszálát hozza ide, s övele is tudatni kívánja jelenlétét. Varga Dénes belesápadt a gondolatba, hogy Ildikó netalán okot adott arra, hogy ez a férfi így viselkedjék.

Ildikó okleveles könyvelő volt, Varga Dénes pedig vállalati jogász az újvidéki huzalgyárban. Varga Dénesnek nem kerülte el a figyelmét, hogy Ildikó mindig minden tételt pontosan könyvelt el. Különös érzéke volt ahhoz, mi hova tartozik. Ha kétes tételek miatt rászorultak, a könyvelők nem is a főnökhöz, hanem Ildikóhoz fordultak tanácsért. Ildikó mindig diszkrét volt, miközben tanácsot adott. Varga Dénesre a huzalgyár járandóságainak a behajtása hárult. Ha csak lehetett, kerülte a bíróságot. Boldog-boldogtalannal egyezkedett a huzalgyár adóssai közül, olykor hónapokon át. Néha csak nagy kerülő úton sikerült behajtania a kinnlevőséget. Tartozások láncolatát összekötve több cég árukészletével, új beszerzéseket is közbeiktatva. Büszke volt rá, hogy olykor a legreménytelenebb esetekben is sikerrel járt. Mármint kerülő úton.

Ildikóval négyévi sikeres együttműködés után keltek egybe. Sohasem zavarta az életüket még csak félreértés sem. Gyermeük nem volt, egymásnak éltek. Ildikónak évek múltán pancreasbántalmai támadtak. Bonyodalommal járt, az életébe került.

Varga Dénes a kezében forgatta a két szál jácintot. Álljon ide és órákon át lesse, ki hozza a virágot? És ha a tettes csak hajnalban érkezik? Mit

szólnának azok, akik őt itt őgyelegni látnák? Nem keltené fel a gyanakvásukat? Vagy naponként szedje össze a két virágszálat, és dobja a szemétre? És ha mégsem érne vele célt? Ha itt találná egyszer az embert, mit tenne vele? Nekiesne, hogy elagyabugyalja? Itt a temetőben? És ha ő húzná a rövidebbet?

Jó egy hét múltán hozott egy vázát, vizet töltött bele, s belerakta a síron heverő két szál virágot.

Legközelebb az ismeretlen is a vázába rakta a nárciszait.

Azután már csak a vázába. Nárciszt, tulipánt, szegfűt, rózsát, őszirózsa, krizantémot... Évszakok szerint.

Jó egy év múltán Varga Dénes egyszer csak felfigyelt: a harangvirág napok óta hervadtan kókadozik. Pótlás nem érkezett.

Történik valami, fogta fel hirtelenében. Utazás egy-két hétre? Elköltözés más városba? Kórházi gyógykezelés? Váratlan haláleset?

Türelemmel kivárta, míg a virág teljesen el nem száradt.

Azután jómaga hozott a vázába két szál friss harangvirágot.

A Hóember

Jovica Selić fennakadt kocsijával a hegyekbe vezető úton, s most se előre, se hátra. Megbánta már, hogy hófúvásban nekivágott a Kopaoniknak. Szerencse, hogy százméternyire, egy dombocskán sárgállott egy ház. Odavánszorgott, becsöngetett. Menedéket kért pár napra, amikor majd, miként remélte, eláll a hófúvás, és folytathatja az útját. Igor Mandić, a házigazda betessékelte, odaültette az ablak elé, a klubasztal melletti fotelbe.

– Pár napra rendben van, de többre sajnós nem futja, hiszen a házam nem szálloda – mondta kezeit széttárva Mandić. – Minden év januárjában és februárjában hófúvás miatt rendszeren el vagyunk zárva a világtól. Rólunk ilyenkor senki sem gondoskodik. Közben sokféle nép idetéved. Mondja, ön nem Hóember véletlenül?

Selić értetlenül bámult rá.

Mandić elmondta, tavaly is elakadt itt egy ember a kocsijával, betért hozzájuk, és azt állította, hogy ő a Hóember. A szentek szobrait a szentekről, a nagy hazafiakét a kiválóságokról, a hóembereket pedig őróla, a Hóemberről mintázzák. Fel volt háborodva, hogy fazék helyett a gyerekek olykor bilit raknak a hóemberük fejére.

– Amúgy rendben volt? – mutogatott Selić a feje tájékára.

– Ki tudja? – vont a vállát Mandić. – Azt mondta, hogy Újvidéken egy kertészetben dolgozik. Meg hogy magányosan él. Majd egy hétig itt vesztegelt nálunk, azután nekivágott gyalog fel a hegyeknek, merthogy fel kell kutatnia a Hóember rejtett kincsét, s ha sikerrel jár, a gyerekeket is

megtaníttja majd szebb hóembereket készíteni. Nesze neked! Hóolvadás-kor, áprilisban nekivágtam a hegynek, gondolván, hogy felkeresem. Fönt egy tavacska partján rá is találtam a holttestére. Megfagyott.

Elmúlt négy nap, öt nap, elmúlt egy hét is. A hófúvás nem lanyhult. Selić nem mozdult.

Tíz nap múltán Mandić emlékeztette Selićet, élelmiszerkészlete, miként már mondta, csak két személyre szól, jómaga és a felesége számára. Ha kitavaszkodás előtt elfogy, akkor az éhhalállal is szembenézhet. Amit a maga részéről mindenképpen el szeretne kerülni. Itt az ideje, hogy Selić távozzon. Azt tanácsolta neki, mondjon le a kocsijáról. Hiába ásná ki a hóból. Gyalog menjen. Forduljon vissza arra, amerről a kocsival jött.

Selić fogta a hátizsákját, s zavaros tekintettel elköszönt. Magában számolni kezdte csikorgó lépteit a szűnni nem akaró hófúvásban. Azután azt is abbahagyta.

Fogadkozott, hogy meg nem áll hazáig.

Egy percre sem hazáig.